

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

उख्याग्निकथनं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

सावित्राणि । जुहोति । प्रसूत्या इति प्र—सूत्यै । चतुर्गृहीतेनेति चतुः—गृहीतेन । जुहोति ।
चतुष्पाद इति चतुः—पादः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । चतस्रः । दिशः । दिख्षु ।
एव । प्रतीति । तिष्ठति । छन्दांसि । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामन्न । न । वः । अभागानि । हव्यम् ।
वरुध्यामः । इति । तेभ्यः । एतत् । चतुर्गृहीतमिति चतुः—गृहीतम् । अधारयन्न । पुरोनुवा-
क्याया इति पुरः—अनुवाक्यायै । याज्यायै । देवतायै । वषट्कारायेति वषट्—काराय । यत् ।
चतुर्गृहीतमिति चतुः—गृहीतम् । जुहोति । छन्दांसि । एव । तत् । प्रीणाति । तानि । अस्य ।
प्रीतानि । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्ति । यम् । कामयेत । १ (५०) ॥ [१] ॥ पापीयान् । स्यात् ।
इति । एकैकमित्येकम्—एकम् । तस्य । जुहुयात् । आहुतीभिरित्याहुति—भिः । एव । एनम् ।
अपेति । गृह्णाति । पापीयान् । भवति । यम् । कामयेत । वसीयान् । स्यात् । इति । सर्वाणि ।
तस्य । अनुद्गत्येत्यनु—द्गत्य । जुहुयात् । आहुत्येत्या—हुत्या । एव । एनम् । अभीति । क्रमयति ।
वसीयान् । भवति । अथो इति । यज्ञस्य । एव । एषा । अभिक्रान्तिरित्यभि—क्रान्तिः । एति । वै ।
एषः । यज्ञमुखादिति यज्ञ—मुखात् । ऋद्ध्याः । यः । अग्नेः । देवतायाः । एति । अष्टौ । एतानि ।
सावित्राणि । भवन्ति । अष्टारुषरेत्यष्टा—अरुषरा । गायत्री । गायत्रः । २ (५०) ॥ [२] ॥
अग्निः । तेन । एव । यज्ञमुखादिति यज्ञ—मुखात् । ऋद्ध्याः । अग्नेः । देवतायै । न । एति । अष्टौ ।
सावित्राणि । भवन्ति । आहुतिरित्या—हुतिः । नवमी । त्रिवृतमिति त्रि—वृतम् । एव । यज्ञमुख

इति यज्ञ—मुखे। वीति। यातयति। यदि। कामयेत। छन्दांसि। यज्ञयशसेनेति यज्ञ—यश—
 सेन। अर्पयेयम्। इति। ऋचम्। अन्तमाम्। कुर्यात्। छन्दांसि। एव। यज्ञयशसेनेति यज्ञ—
 यशसेन। अर्पयति। यदि। कामयेत। यजमानम्। यज्ञयशसेनेति यज्ञ—यशसेन। अर्पयेयम्।
 इति। यजुः। अन्तमम्। कुर्यात्। यजमानम्। एव। यज्ञयशसेनेति यज्ञ—यशसेन। अर्पयति।
 ऋचा। स्तोमम्। समिति। अर्द्धय। इति। ३ (५०) ॥ [३] ॥ आह। समृद्ध्या इति सं—
 ऋद्ध्यै। चतुर्भिरिति चतुः—भिः। अभ्रिम्। एति। दत्ते। चत्वारि। छन्दांसि। छन्दोभिरिति
 छन्दः—भिः। एव। देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसव इति प्र—सवे। इति। आह। प्रसूत्या इति प्र—
 सूत्यै। अग्निः। देवेभ्यः। निलायत। सः। वेणुम्। प्रेति। अविशत्। सः। एताम्। ऊतिम्। अनु।
 समिति। अचरत्। यत्। वेणोः। सुषिरम्। सुषिरा। अभ्रिः। भवति। सयोनित्वायेति सयोनि—
 त्वाय। सः। यत्रयत्रेति यत्र—यत्र। अवसत्। तत्। कृष्णम्। अभवत्। कल्माषी। भवति। रूप—
 समृद्ध्या इति रूप—समृद्ध्यै। उभयतः खण्डूरित्युभयतः—खण्डूः। भवति। इतः। च। अमुतः।
 च। अर्कस्य। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। व्याममात्रीति व्याम—मात्री। भवति। एतावत्। वै।
 पुरुषे। वीर्यम्। वीर्यसम्मि तेति वीर्य—सम्मिता। अपरिमितेत्यपरि—मिता। भवति। अपरिमि—
 तस्येत्यपरि—मितस्य। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। यः। वनस्पतीनाम्। फलग्रहिरिति फल—
 ग्रहिः। सः। एषाम्। वीर्यावानिति वीर्य—वान्। फलग्रहिरिति फल—ग्रहिः। वेणुः। वैणवी।
 भवति। वीर्यस्य। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै ॥ [४] ॥

(कामयेत गायत्रौ ऽर्द्धयेति च सप्तविंशतिश्च)

॥ १ ॥

★

वृद्धमिति वि—ऋद्धम्। वै। एतत्। यज्ञस्य। यत्। अयजुष्केणेत्ययजुः—केन। क्रियते।
 इमाम्। अगृभ्णन्। रशनाम्। ऋतस्य। इति। अश्वाभिधानीमित्यश्व—अभिधानीम्। एति।
 दत्ते। यजुष्कृत्या इति यजुः—कृत्यै। यज्ञस्य। समृद्ध्या इति सं—ऋद्ध्यै। प्रतूर्तमिति प्र—
 तूर्तम्। वाजिन्। एति। द्रव। इति। अश्वम्। अभीति। दधाति। रूपम्। एव। अस्य। एतत्।
 महिमानम्। व्याचष्ट इति वि—आचष्टे। युञ्जाथाम्। रासभम्। युवम्। इति। गर्दभम्। असति।
 एव। गर्दभम्। प्रतीति। स्थापयति। तस्मात्। अश्वात्। गर्दभः। असत्तर इत्यसत्—तरः।

योगे॑योग इति योगे॑—योगे। तवस्तर॑मिति तवः—तरम्। इति। आह। ५ (५०) ॥ [५] ॥
 योगे॑योग इति योगे॑—योगे। एव। एनम्। युङ्क्ते। वाजे॑वाज इति वाजे॑—वाजे। हवामहे॑। इति।
 आह। अन्नम्। वै। वाजः। अन्नम्। एव। अवेति। रुन्धे। सखायः। इन्द्रम्। ऊतये॑। इति।
 आह। इन्द्रियम्। एव। अवेति। रुन्धे। अग्निः। देवेभ्यः। निलायत। तम्। प्रजापतिरिति
 प्रजा—पतिः। अन्विति। अविन्दत्। प्राजापत्य इति प्राजा—पत्यः। अश्वः। अश्वेन। समिति।
 भरति। अनुवित्त्या इत्यनु—वित्त्यै। पापवस्यसमिति पाप—वस्यसम्। वै। एतत्। क्रियते।
 यत्। श्रेयसा। च। पापीयसा। च। समानम्। कर्म। कुर्वन्ति। पापीयान्। ६ (५०) ॥ [६] ॥
 हि। अश्वात्। गर्दभः। अश्वम्। पूर्वम्। नयन्ति। पापवस्यसस्येति पाप—वस्यसस्य। व्यावृत्त्या
 इति वि—आवृत्त्यै। तस्मात्। श्रेयांसम्। पापीयान्। पश्चात्। अन्विति। एति। बहुः। वै।
 भवतः। भ्रातृव्यः। भवति। इव। खलु। वै। एषः। यः। अग्निम्। चिनुते। वज्री। अश्वः। प्रतू-
 र्वन्निति प्र—तूर्वन्न। एति। इहि। अवक्रामन्नित्यव—क्रामन्न। अशस्तीः। इति। आह। वज्रेण।
 एव। पाप्मानम्। भ्रातृव्यम्। अवेति। क्रामति। रुद्रस्य। गाणपत्यादिति गाण—पत्यात्। इति।
 आह। रौद्राः। वै। पशवः। रुद्रात्। एव। ७ (५०) ॥ [७] ॥ पशून्। निर्याच्येति निः—
 याच्य। आत्मने॑। कर्म। कुरुते। पूष्णा। सयुजेति स—युजा। सह। इति। आह। पूषा। वै।
 अदध्वनाम्। सन्नेतेति सं—नेता। समष्ट्या इति सं—अष्ट्यै। पुरीषायतन इति पुरीष—आय-
 तनः। वै। एषः। यत्। अग्निः। अङ्गिरसः। वै। एतम्। अग्रे॑। देवतानाम्। समिति। अभ्रन्न।
 पृथिव्याः। सधस्थादिति सध—स्थात्। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। अच्छ। इहि। इति।
 आह। सार्यतनमिति स—आयतनम्। एव। एनम्। देवताभिः। समिति। भरति। अग्निम्।
 पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। अच्छ। इमः। इति। आह। येन। ८ (५०) ॥ [८] ॥ सङ्गच्छत इति
 सं—गच्छते। वाजम्। एव। अस्य। वृङ्क्ते। प्रजापतय इति प्रजा—पतये। प्रतिप्रोच्येति प्रति—
 प्रोच्य। अग्निः। संभृत्य इति सं—भृत्यः। इति। आहुः। इयम्। वै। प्रजापतिरिति प्रजा—
 पतिः। तस्याः। एतत्। श्रोत्रम्। यत्। वल्मीकः। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। भरिष्यामः।
 इति। वल्मीकवपामिति वल्मीक—वपाम्। उपेति। तिष्ठते। साख्यादिति स—अख्यात्। एव।
 प्रजापतय इति प्रजा—पतये। प्रतिप्रोच्येति प्रति—प्रोच्य। अग्निम्। समिति। भरति। अग्निम्।

पुरी॒ष्यम् । अ॒ङ्गिर॒स्वत् । भ॒रामः॑ । इति॑ । आ॒ह । येन॑ । स॒ङ्गच्छ॑त इति॑ सं—गच्छ॑ते । वा॒जम् । ए॒व ।
 अ॒स्य । वृ॒द्धे । अ॒न्विति॑ । अ॒ग्निः । उ॒षसा॑म् । अ॒ग्रम् । ९ (५०) ॥ [९] ॥ अ॒ख्यत् । इति॑ । आ॒ह ।
 अ॒नु॒ख्या॒त्या इत्य॑नु—ख्या॒त्यै । आ॒गत्ये॒त्या—गत्य॑ । वा॒जी । अ॒द॒ध्व॒नः । आ॒क्र॒म्ये॒त्या—क्र॒म्य ।
 वा॒जि॒न्न । पृ॒थि॒वीम् । इति॑ । आ॒ह । इ॒च्छति॑ । ए॒व । ए॒नम् । पू॒र्वया॑ । वि॒न्दति॑ । उ॒त्तर॑येत्युत्—
 तर॑या । द्वा॒भ्याम् । एति॑ । क्र॒म॒यति॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । अ॒नु॒रूपा॒भ्या॒मित्य॑नु—
 रू॒पा॒भ्याम् । तस्मा॑त् । अ॒नु॒रूपा इत्य॑नु—रू॒पाः । प॒शवः॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । द्यौः । ते । पृ॒ष्ठम् ।
 पृ॒थि॒वी । स॒धस्थ॑मिति॑ स॒ध—स्थम् । इति॑ । आ॒ह । ए॒भ्यः । वै । ए॒तम् । लो॒केभ्यः॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑
 प्र॒जा—प॑तिः । स॒मिति॑ । ऐ॒र॒यत् । रू॒पम् । ए॒व । अ॒स्य । ए॒तत् । म॒हि॒मान॑म् । व्याच॑ष्ट इति॑ वि—
 आच॑ष्टे । व॒ज्री । वै । ए॒षः । यत् । अ॒श्वः । द॒द्विरिति॑ दत्—भिः । अ॒न्यतो॑द॒द्भ्य इत्य॑न्यतो॑दत्—
 भ्यः । भू॒यान् । लो॒म॒भिरिति॑ लो॒म—भिः । उ॒भया॑द॒द्भ्य इत्य॑भया॑दत्—भ्यः । यम् । द्वि॒ष्यात् ।
 तम् । अ॒ध॒स्प॒दमित्य॑धः—प॒दम् । ध्या॒येत् । व॒ज्रेण॑ । ए॒व । ए॒नम् । स्तृ॒णुते ॥ [१०] ॥

(आ॒ह पा॒पी॒यान् रु॒द्रादे॒व येना॑ ऽग्रं व॒ज्री वै स॒प्त द॑श च)

॥ २ ॥

★

उ॒दिति॑ । क्र॒मम् । उ॒दिति॑ । अ॒क्र॒मीत् । इति॑ । द्वा॒भ्याम् । उ॒दिति॑ । क्र॒म॒यति॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑
 इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । अ॒नु॒रूपा॒भ्या॒मित्य॑नु—रू॒पा॒भ्याम् । तस्मा॑त् । अ॒नु॒रूपा इत्य॑नु—रू॒पाः ।
 प॒शवः॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । अ॒पः । उ॒पेति॑ । सृ॒जति॑ । यत्र॑ । वै । आ॒पः । उ॒प॒गच्छ॑न्तीत्युप—
 गच्छ॑न्ति । तत् । ओ॒षध॑यः । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ । ओ॒षधीः । प्र॒ति॒ति॒ष्ठन्ती॒रिति॑ प्र॒ति—ति॒ष्ठन्तीः ।
 प॒शवः॑ । अ॒नु । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठन्ति॑ । प॒शून् । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । य॒ज॒मानः॑ । य॒ज॒मानम् । प्र॒जा इति॑
 प्र—जाः । तस्मा॑त् । अ॒पः । उ॒पेति॑ । सृ॒जति॑ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । यत् । अ॒द॒ध्व॒र्युः ।
 अ॒न॒ग्नौ । आ॒हु॒ति॒मित्या—हु॒तिम् । जु॒हुयात् । अ॒न्धः । अ॒द॒ध्व॒र्युः । ११ (५०) ॥ [११] ॥
 स्यात् । र॒ख्वा॑श्सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । हि॒र॒ण्यम् । उ॒पा॒स्ये॒त्युप—अ॒स्य । जु॒होति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑—
 त्य॒ग्नि—व॑ति । ए॒व । जु॒होति॑ । न । अ॒न्धः । अ॒द॒ध्व॒र्युः । भ॒वति॑ । न । य॒ज्ञम् । र॒ख्वा॑श्सि । घ्नन्ति॑ ।
 जि॒घर्मि॑ । अ॒ग्निम् । म॒न॒सा । घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । म॒न॒सा । हि । पु॒रुषः॑ । य॒ज्ञम् । अ॒भि॒गच्छ॑ती—
 त्य॒भि—गच्छ॑ति । प्र॒ति॒र॒ख्यन्त॑मिति॑ प्र॒ति—र॒ख्यन्त॑म् । भु॒व॒नानि॑ । वि॒श्वः । इति॑ । आ॒ह । सर्व॑म् ।

हि। एषः। प्रत्यङ्। र्षेति। पृथुम्। तिरश्चा। वयसा। बृहन्तम्। इति। आह। अल्पः। हि।
 एषः। जातः। महान्। १२ (५०) ॥ [१२] ॥ भवति। व्यचिष्टम्। अन्नम्। रभसम्। विदानम्।
 इति। आह। अन्नम्। एव। अस्मै। स्वदयति। सर्वम्। अस्मै। स्वदते। यः। एवम्। वेद।
 एति। त्वा। जिघर्मि। वचसा। घृतेन। इति। आह। तस्मात्। यत्। पुरुषः। मनसा। अभि-
 गच्छतीत्यभि—गच्छति। तत्। वाचा। वदति। अरखसा। इति। आह। रखसाम्। अप-
 हत्या इत्यप—हत्यै। मर्यश्रीरिति मर्य—श्रीः। स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत्—वर्णः। अग्निः। इति।
 आह। अपचितिमित्यप—चितिम्। एव। अस्मिन्न। दधाति। अपचितिमानित्यपचिति—मान्।
 भवति। यः। एवम्। १३ (५०) ॥ [१३] ॥ वेद। मनसा। तु। वै। ताम्। आप्तुम्। अरुहति।
 याम्। अदध्वर्युः। अनग्नौ। आहुतिमित्या—हुतिम्। जुहोति। मनस्वतीभ्याम्। जुहोति। आहु-
 त्योरित्या—हुत्योः। आप्त्यै। द्वाभ्याम्। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। यज्ञमुखेयज्ञमुख इति
 यज्ञमुखे—यज्ञमुखे। वै। क्रियमाणे। यज्ञम्। रखांसि। जिघांसन्ति। एतर्हि। खलु। वै।
 एतत्। यज्ञमुखमिति यज्ञ—मुखम्। यर्हि। एनत्। आहुतिरित्या—हुतिः। अश्नुते। परीति।
 लिखति। रखसाम्। अपहत्या इत्यप—हत्यै। तिसृभिरिति तिसृ—भिः। परीति। लिखति।
 त्रिवृदिति त्रि—वृत्। वै। अग्निः। यावान्। एव। अग्निः। तस्मात्। रखांसि। अपेति। हन्ति।
 १४ (५०) ॥ [१४] ॥ गायत्रिया। परीति। लिखति। तेजः। वै। गायत्री। तेजसा। एव।
 एनम्। परीति। गृह्णाति। त्रिष्टुभा। परीति। लिखति। इन्द्रियम्। वै। त्रिष्टुक्। इन्द्रियेण।
 एव। एनम्। परीति। गृह्णाति। अनुष्टुभेत्यनु—स्तुभा। परीति। लिखति। अनुष्टुबित्यनु—स्तुप्।
 सर्वाणि। छन्दांसि। परिभूरिति परि—भूः। पर्याप्त्या इति परि—आप्त्यै। मद्ध्यतः। अनुष्टुभे-
 त्यनु—स्तुभा। वाक्। वै। अनुष्टुबित्यनु—स्तुप्। तस्मात्। मद्ध्यतः। वाचा। वदामः। गाय-
 त्रिया। प्रथमया। परीति। लिखति। अथ। अनुष्टुभेत्यनु—स्तुभा। अथ। त्रिष्टुभा। तेजः। वै।
 गायत्री। यज्ञः। अनुष्टुगित्यनु—स्तुक्। इन्द्रियम्। त्रिष्टुप्। तेजसा। च। एव। इन्द्रियेण। च।
 उभयतः। यज्ञम्। परीति। गृह्णाति ॥ [१५] ॥

(अन्धोऽदध्वर्युं महान् भवति य एव हन्ति त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री त्रयोदश च)

॥ ३ ॥

देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसव इति प्र—सवे। इति। खनति। प्रसूत्या इति प्र—सूत्यै।
 अथो इति। धूमम्। एव। एतेन। जनयति। ज्योतिष्मन्तम्। त्वा। अग्ने। सुप्रतीकमिति सु—
 प्रतीकम्। इति। आह। ज्योतिः। एव। एतेन। जनयति। सः। अग्निः। जातः। प्रजा इति
 प्र—जाः। शुचा। आर्पयत्। तम्। देवाः। अर्द्धर्चेनेत्यर्द्ध—ऋचेन। अशमयन्न। शिवम्।
 प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः। अहिंसन्तम्। इति। आह। प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः। एव। एनम्।
 शमयति। द्वाभ्याम्। खनति। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। अपाम्। पृष्ठम्। असि। इति।
 पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। एति। १६ (५०) ॥ [१६] ॥ हरति। अपाम्। वै। एतत्।
 पृष्ठम्। यत्। पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। रूपेण। एव। एनत्। एति। हरति। पुष्करपर्णे-
 नेति पुष्कर—पर्णेन। समिति। भरति। योनिः। वै। अग्नेः। पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्।
 सयोनिमिति स—योनिम्। एव। अग्निम्। समिति। भरति। कृष्णाजिनेनेति कृष्ण—अजि-
 नेन। समिति। भरति। यज्ञः। वै। कृष्णाजिनमिति कृष्ण—अजिनम्। यज्ञेन। एव। यज्ञम्।
 समिति। भरति। यत्। ग्राम्याणाम्। पशूनाम्। चर्मणा। संभरेदिति सं—भरेत्। ग्राम्यान्।
 पशून्। शुचा। अर्पयेत्। कृष्णाजिनेनेति कृष्ण—अजिनेन। समिति। भरति। आरण्यान्। एव।
 पशून्। १७ (५०) ॥ [१७] ॥ शुचा। अर्पयति। तस्मात्। समावत्। पशूनाम्। प्रजायमाना-
 नामिति प्र—जायमानानाम्। आरण्याः। पशवः। कनीयांसः। शुचा। हि। ऋताः। लोमतः।
 समिति। भरति। अतः। हि। अस्य। मेढ्यम्। कृष्णाजिनमिति कृष्ण—अजिनम्। च। पुष्क-
 रपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। च। समिति। स्तृणाति। इयम्। वै। कृष्णाजिनमिति कृष्ण—
 अजिनम्। असौ। पुष्करपर्णमिति पुष्कर—पर्णम्। आभ्याम्। एव। एनम्। उभयतः। परीति।
 गृह्णाति। अग्निः। देवेभ्यः। निलायत्। तम्। अथर्वा। अन्विति। अपश्यत्। अथर्वा। त्वा।
 प्रथमः। निरिति। अमन्थत्। अग्ने। इति। १८ (५०) ॥ [१८] ॥ आह। यः। एव। एनम्।
 अन्वपश्यदित्यनु—अपश्यत्। तेन। एव। एनम्। समिति। भरति। त्वाम्। अग्ने। पुष्करात्।
 अधीति। इति। आह। पुष्करपर्ण इति पुष्कर—पर्णे। हि। एनम्। उपश्रितमित्युप—श्रितम्।
 अविन्दत्। तम्। उ। त्वा। दद्ध्यङ्। ऋषिः। इति। आह। दद्ध्यङ्। वै। आथर्वणः। तेजस्वी।
 आसीत्। तेजः। एव। अस्मिन्न। दधाति। तम्। उ। त्वा। पाथ्यः। वृषा। इति। आह। पूर्वम्।

ए॒व। उ॒दि॒तम्। उ॒त्त॒रेणे॒त्यु॒त्—त॒रेण॑। अ॒भी॒ति॒। गृ॒णा॒ति॒। १९ (५०) ॥ [१९] ॥ च॒त॒सृ॒भि॒रिति॑
च॒त॒सृ—भिः॑। स॒मि॒ति॒। भ॒र॒ति॒। च॒त्वा॒रि॒। छ॒न्दा॑ऽसि। छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः—भिः॑। ए॒व। गा॒य॒—
त्री॒भिः॑। ब्रा॒ह्म॒णस्य॑। गा॒य॒त्रः॑। हि। ब्रा॒ह्म॒णः॑। त्रि॒ष्टु॒ग्भि॒रिति॑ त्रि॒ष्टुक्—भिः॑। रा॒ज॒न्य॑स्य। त्रै॒ष्टु॒भः॑।
हि। रा॒ज॒न्यः॑। यम्। का॒म॒ये॒त। व॒सी॒यान्। स्या॒त्। इति॑। उ॒भ॒यी॒भिः॑। तस्य॑। स॒मि॒ति॒। भ॒रे॒त्।
तेजः॑। च॒। ए॒व। अ॒स्मै॒। इ॒न्द्रि॒यम्। च॒। स॒मी॒ची॒ इति॑। द॒धा॒ति॒। अ॒ष्टा॒भिः॑। स॒मि॒ति॒। भ॒र॒ति॒।
अ॒ष्टा॒र॒ख॒रे॒त्य॒ष्टा—अ॒र॒ख॒रा॒। गा॒य॒त्री। गा॒य॒त्रः॑। अ॒ग्निः॑। या॒वा॒न्। ए॒व। अ॒ग्निः॑। तम्। स॒मि॒ति॒।
भ॒र॒ति॒। सी॒द॒। हो॒तः॑। इति॑। आ॒ह॒। दे॒वता॑ः। ए॒व। अ॒स्मै॒। स॒मि॒ति॒। सा॒द॒य॒ति॒। नी॒ति॒। हो॒ता॑।
इति॑। म॒नु॒ष्या॒न्। स॒मि॒ति॒। सी॒द॒स्व॒। इति॑। व॒या॑ऽसि। ज॒नि॒ष्व॒। हि। जे॒न्यः॑। अ॒ग्ने॑। अ॒ह्ना॑म्।
इति॑। आ॒ह॒। दे॒वम॒नु॒ष्या॒निति॑ दे॒व—म॒नु॒ष्या॒न्। ए॒व। अ॒स्मै॒। स॑ऽस॒न्ना॒निति॑ सं—स॒न्ना॒न्। प्रेति॑।
ज॒न॒य॒ति॒ ॥ [२०] ॥

(ऐ व पश्चू निति गृणाति होतरिति सप्तविंशतिश्च)

॥ ४ ॥

क्रूर॑म्। इ॒व॒। वै। अ॒स्याः॑। ए॒तत्। क॒रो॒ति॒। यत्। ख॒न॒ति॒। अ॒पः॑। उ॒पे॒ति॒। सृ॒ज॒ति॒। आ॒पः॑।
वै। शा॒न्ताः॑। शा॒न्ता॒भिः॑। ए॒व। अ॒स्यै॑। शु॒च॑म्। श॒म॒य॒ति॒। स॒मि॒ति॒। ते॒। वा॒युः॑। मा॒त॒रि॒श्वा॑।
द॒धा॒तु॒। इति॑। आ॒ह॒। प्रा॒ण इति॑ प्र—अ॒नः॑। वै। वा॒युः॑। प्रा॒णे॒नेति॑ प्र—अ॒ने॒न॑। ए॒व। अ॒स्यै॑। प्रा॒ण॒—
मि॒ति॑ प्र—अ॒नम्। स॒मि॒ति॒। द॒धा॒ति॒। स॒मि॒ति॒। ते॒। वा॒युः॑। इति॑। आ॒ह॒। तस्मा॑त्। वा॒यु॒प्र॒च्यु॒तेति॑
वा॒यु—प्र॒च्यु॒ता॒। दि॒वः॑। वृ॒ष्टिः॑। ई॒र्ते॑। तस्मै॑। च॒। दे॒वि॒। व॒षट्। अ॒स्तु॒। २१ (५०) ॥ [२१] ॥
तु॒भ्य॑म्। इति॑। आ॒ह॒। षट्। वै। ऋ॒त॒वः॑। ऋ॒तु॒षु॒। ए॒व। वृ॒ष्टि॑म्। द॒धा॒ति॒। तस्मा॑त्। सर्वा॑न्।
ऋ॒तू॒न्। व॒र॒षति॑। यत्। व॒षट्कुर्या॑दिति॑ व॒षट्—कुर्या॑त्। या॒त॒या॒मेति॑ या॒त—या॒मा॒। अ॒स्य॒। व॒ष॒—
द्धार॑ इति॑ व॒षट्—का॒रः॑। स्या॒त्। यत्। न। व॒षट्कुर्या॑दिति॑ व॒षट्—कुर्या॑त्। र॒ख्वा॑ऽसि। य॒ज्ञम्।
ह॒न्युः॑। वट्। इति॑। आ॒ह॒। प॒रो॒ख॒मि॒ति॑ परः—अ॒र॒ख॑म्। ए॒व। व॒षट्। क॒रो॒ति॒। न। अ॒स्य॒।
या॒त॒या॒मेति॑ या॒त—या॒मा॒। व॒ष॒द्धार॑ इति॑ व॒षट्—का॒रः॑। भ॒व॒ति॒। न। य॒ज्ञम्। र॒ख्वा॑ऽसि। घ्न॒न्ति॒।
सु॒जा॒त इति॑ सु—जा॒तः॑। ज्योति॑षा। स॒ह॒। इति॑। अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्यनु॑—स्तु॒भा॑। उ॒पे॒ति॒। न॒ह्य॒ति॒। अ॒नु॒—
ष्टु॒बि॒त्यनु॑—स्तु॒प्। २२ (५०) ॥ [२२] ॥ सर्वा॑णि। छ॒न्दा॑ऽसि। छ॒न्दा॑ऽसि। ख॒लु॒। वै। अ॒ग्नेः॑।

प्रिया। तनूः। प्रियया। एव। एनम्। तनुवा। परीति। दधाति। वेदुकः। वासः। भवति। यः।
 एवम्। वेद। वारुणः। वै। अग्निः। उपनद्ध इत्युप—नद्धः। उदिति। उ। तिष्ठ। स्वदध्वरेति
 सु—अदध्वर। ऊदध्वः। उ। स्विति। नः। ऊतये। इति। सावित्रीभ्याम्। उदिति। तिष्ठति।
 सवितृप्रसूत इति सवितृ—प्रसूतः। एव। अस्य। ऊदध्वाम्। वरुणमेनिमिति वरुण—मेनिम्।
 उदिति। सृजति। द्वाभ्याम्। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। सः। जातः। गर्भः। असि। २३
 (५०) ॥ [२३] ॥ रोदस्योः। इति। आह। इमे इति। वै। रोदसी इति। तयोः। एषः। गर्भः।
 यत्। अग्निः। तस्मात्। एवम्। आह। अग्ने। चारुः। विभृत इति वि—भृतः। ओषधीषु।
 इति। आह। यदा। हि। एतम्। विभरन्तीति वि—भरन्ति। अथ। चारुतर इति चारु—तरः।
 भवति। प्रेति। मातृभ्य इति मातृ—भ्यः। अधीति। कनिक्रदत्। गाः। इति। आह। ओष-
 धयः। वै। अस्य। मातरः। ताभ्यः। एव। एनम्। प्रेति। च्यावयति। स्थिरः। भव। वीद्वज्ज
 इति वीडु—अज्जः। इति। गर्दभे। एति। सादयति। २४ (५०) ॥ [२४] ॥ समिति। नह्यति।
 एव। एनम्। एतया। स्थेन्ने। गर्दभेन। समिति। भरति। तस्मात्। गर्दभः। पशूनाम्। भारभा-
 रितम् इति भारभारि—तमः। गर्दभेन। समिति। भरति। तस्मात्। गर्दभः। अपीति। अनालेश
 इत्यना—लेशे। अतीति। अन्यान्। पशून्। मेद्यति। अन्नम्। हि। एनेन। अर्कम्। संभरन्तीति
 सं—भरन्ति। गर्दभेन। समिति। भरति। तस्मात्। गर्दभः। द्विरेता इति द्वि—रेताः। सन्न।
 कनिष्ठम्। पशूनाम्। प्रेति। जायते। अग्निः। हि। अस्य। योनिम्। निर्दहतीति निः—दहति।
 प्रजास्विति प्र—जासु। वै। एषः। एतरहि। आरूढ इत्या—रूढः। २५ (५०) ॥ [२५] ॥ सः।
 ईश्वरः। प्रजा इति प्र—जाः। शुचा। प्रदह इति प्र—दहः। शिवः। भव। प्रजाभ्य इति प्र—
 जाभ्यः। इति। आह। प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः। एव। एनम्। शमयति। मानुषीभ्यः। त्वम्।
 अङ्गिरः। इति। आह। मानव्यः। हि। प्रजा इति प्र—जाः। मा। द्यावापृथिवी इति द्यावा—
 पृथिवी। अभीति। शूशुचः। मा। अन्तरिक्षम्। मा। वनस्पतीन्। इति। आह। एभ्यः। एव।
 एनम्। लोकेभ्यः। शमयति। प्रेति। एतु। वाजी। कनिक्रदत्। इति। आह। वाजी। हि। एषः।
 नानदत्। रासभः। पत्वा। इति। २६ (५०) ॥ [२६] ॥ आह। रासभः। इति। हि। एतम्।
 ऋषयः। अवदन्न। भरन्न। अग्निम्। पुरीष्यम्। इति। आह। अग्निम्। हि। एषः। भरति।

मा । पा॒दि । आ॒युषः । पु॒रा । इति॑ । आ॒ह । आ॒युः । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न । द॒धा॒ति । तस्मा॑त् । ग॒र्द॒भः ।
 सर्व॑म् । आ॒युः । ए॒ति । तस्मा॑त् । ग॒र्द॒भे । पु॒रा । आ॒युषः । प्र॒मी॒त इति॑ प्र—मी॒ते । बि॒भ्य॒ति । वृषा॑ ।
 अ॒ग्निम् । वृष॑णम् । भ॒र॒न्न । इति॑ । आ॒ह । वृषा॑ । हि । ए॒षः । वृषा॑ । अ॒ग्निः । अ॒पाम् । गर्भ॑म् । २७
 (५०) ॥ [२७] ॥ स॒मु॒द्रि॒यम् । इति॑ । आ॒ह । अ॒पाम् । हि । ए॒षः । गर्भः॑ । यत् । अ॒ग्निः । अ॒ग्ने ।
 ए॒ति । या॒हि । वी॒तये॑ । इति॑ । वै । इ॒मौ । लो॒कौ । वी॒ति । ऐ॒ताम् । अ॒ग्ने । ए॒ति । या॒हि । वी॒तये॑ । इति॑ ।
 यत् । आ॒ह । अ॒नयोः॑ । लो॒कयोः॑ । वी॒त्या इति॑ वि—इ॒त्यै । प्र॒च्यु॒त इति॑ प्र—च्यु॒तः । वै । ए॒षः ।
 आ॒य॒त॒ना॒दि॒त्या—य॒त॒नात् । अ॒ग॒तः । प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्र॒ति—स्था॑म् । सः । ए॒त॒र्हि । अ॒द॒ध्व॒र्युम् ।
 च । य॒ज॒मा॒नम् । च । ध्या॒य॒ति । ऋ॒तम् । स॒त्यम् । इति॑ । आ॒ह । इ॒यम् । वै । ऋ॒तम् । अ॒सौ ।
 २८ (५०) ॥ [२८] ॥ स॒त्यम् । अ॒नयोः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्र॒ती॒ति । स्था॒प॒य॒ति । न । आ॒र्ति॑म् ।
 ए॒ति । ऋ॒च्छ॒ति । अ॒द॒ध्व॒र्युः । न । य॒ज॒मा॒नः । व॒रु॒णः । वै । ए॒षः । य॒ज॒मा॒नम् । अ॒भि । ए॒ति ।
 ए॒ति । यत् । अ॒ग्निः । उ॒प॒न॒द्ध इत्यु॒प—न॒द्धः । ओष॑धयः । प्र॒ती॒ति । गृ॒ह्णी॒त । अ॒ग्निम् । ए॒तम् ।
 इति॑ । आ॒ह । शा॒न्त्यै॑ । व्य॒स्य॒न्निति॑ वि—अ॒स्य॒न्न । वि॒श्वाः । अ॒म॒तीः । अ॒रा॒तीः । इति॑ । आ॒ह ।
 र॒ख॒ष॒सा॒म् । अ॒प॒ह॒त्या इत्यु॒प—ह॒त्यै । नि॒षी॒द॒न्निति॑ नि—सी॒द॒न्न । नः । अ॒पे॒ति । दु॒र्म॒ति॒मिति॑ दुः—
 म॒तिम् । ह॒न॒त् । इति॑ । आ॒ह । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । ओष॑धयः । प्र॒ती॒ति । मो॒द॒ध्व॒म् ।
 २९ (५०) ॥ [२९] ॥ ए॒नम् । इति॑ । आ॒ह । ओष॑धयः । वै । अ॒ग्नेः । भा॒ग॒धे॒य॒मिति॑ भा॒ग—
 धे॒य॑म् । ता॒भिः । ए॒व । ए॒नम् । स॒मि॒ति । अ॒र्द्ध॒य॒ति । पु॒ष्पा॒व॒ती॒रिति॑ पु॒ष्प—व॒तीः । सु॒पि॒प्प॒ला इति॑
 सु—पि॒प्प॒लाः । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । फ॒लम् । गृ॒ह्ण॒न्ति । अ॒यम् । वः । गर्भः॑ ।
 ऋ॒त्वि॒यः । प्र॒त्नम् । स॒ध॒स्थ॒मिति॑ स॒ध—स्थ॒म् । ए॒ति । अ॒स॒द॒त् । इति॑ । आ॒ह । या॒भ्यः । ए॒व ।
 ए॒नम् । प्र॒च्या॒व॒य॒तीति॑ प्र—च्या॒व॒य॒ति । ता॒सु । ए॒व । ए॒नम् । प्र॒ती॒ति । स्था॒प॒य॒ति । द्वा॒भ्याम् ।
 उ॒पा॒व॒ह॒र॒तीत्यु॒प—अ॒व॒ह॒र॒ति । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै ॥ [३०] ॥

(अ॒स्त्व॒ नु॒ष्टु॒ ब॒सि॒ सा॒द॒य॒त्या रू॒ढः प॒त्वे॒ति॒ग॒र्भ॑म॒सौ मो॒द॒ध्वं॒ द्वि॒च॒त्वा॒रि॒श॒च्च)

॥ ५ ॥

★

वा॒रु॒णः । वै । अ॒ग्निः । उ॒प॒न॒द्ध इत्यु॒प—न॒द्धः । वी॒ति । पा॒ज॒सा । इति॑ । वी॒ति । स्र॒क्ष॒स॒
 य॒ति । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त इति॑ स॒वि॒तृ—प्र॒सू॒तः । ए॒व । अ॒स्य॒ । वि॒षू॒ची॒म् । व॒रु॒ण॒मे॒नि॒मिति॑ व॒रु॒ण—

मेनिम्। वीति। सृजति। अपः। उपेति। सृजति। आपः। वै। शान्ताः। शान्ताभिः। एव।
 अस्य। शुचम्। शमयति। तिसृभिरिति तिसृ—भिः। उपेति। सृजति। त्रिवृदिति त्रि—वृत्।
 वै। अग्निः। यावान्। एव। अग्निः। तस्य। शुचम्। शमयति। मित्रः। स॒सृज्येति सं—सृज्य।
 पृथिवीम्। इति। आह। मित्रः। वै। शिवः। देवानाम्। तेन। एव। ३१ (५०) ॥ [३१] ॥
 एनम्। समिति। सृजति। शान्त्यै॑। यत्। ग्राम्याणाम्। पात्राणाम्। कपालैः॑। स॒सृजेदिति
 सं—सृजेत्। ग्राम्याणि। पात्राणि। शुचा। अर्पयेत्। अर्मकपालैरित्यर्म—कपालैः। समिति।
 सृजति। एतानि। वै। अनुपजीवनीयानीत्यनुप—जीवनीयानि। तानि। एव। शुचा। अर्पयति।
 शर्कराभिः। समिति। सृजति। धृत्यै॑। अथो इति। शन्त्वायेति शं—त्वाय। अजलोमैरित्यज—
 लोमैः। समिति। सृजति। एषा। वै। अग्नेः। प्रिया। तनूः। यत्। अजा। प्रियया॑। एव।
 एनम्। तनुवा॑। समिति। सृजति। अथो इति। तेजसा। कृष्णाजिनस्येति कृष्ण—अजिनस्य।
 लोमभिरिति लोम—भिः। समिति। ३२ (५०) ॥ [३२] ॥ सृजति। यज्ञः। वै। कृष्णाजि-
 नमिति कृष्ण—अजिनम्। यज्ञेन। एव। यज्ञम्। समिति। सृजति। रुद्राः। संभृत्येति सं—
 भृत्य। पृथिवीम्। इति। आह। एताः। वै। एतम्। देवताः। अग्ने॑। समिति। अभरन्। ताभिः।
 एव। एनम्। समिति। भरति। मखस्य। शिरः। असि। इति। आह। यज्ञः। वै। मखः।
 तस्य। एतत्। शिरः। यत्। उखा। तस्मात्। एवम्। आह। यज्ञस्य। पदे इति। स्थः।
 इति। आह। यज्ञस्य। हि। एते इति। ३३ (५०) ॥ [३३] ॥ पदे इति। अथो इति। प्रति-
 ष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। प्रेति। अन्याभिः। यच्छति। अन्विति। अन्यैः। मन्त्रयते। मिथु-
 नत्वायेति मिथुन—त्वाय। त्र्युद्धिमिति त्रि—उद्धिम्। करोति। त्रयः। इमे। लोकाः। एषाम्।
 लोकानाम्। आस्यै॑। छन्दाभिरिति छन्दः—भिः। करोति। वीर्यम्। वै। छन्दांसि। वीर्येण।
 एव। एनाम्। करोति। यजुषा। बिलम्। करोति। व्यावृत्त्या इति वि—आवृत्त्यै। इयतीम्।
 करोति। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना। यज्ञमुखेनेति यज्ञ—मुखेन। सम्मितामिति सं—मिताम्।
 द्विस्तनामिति द्वि—स्तनाम्। करोति। द्यावापृथिव्योरिति द्यावा—पृथिव्योः। दोहाय। चतुःस्त-
 नामिति चतुः—स्तनाम्। करोति। पशूनाम्। दोहाय। अष्टास्तनामित्यष्टा—स्तनाम्। करोति।
 छन्दसाम्। दोहाय। नवाश्रिमिति नव—अश्रिम्। अभिचरत इत्यभि—चरतः। कुर्यात्। त्रिवृ-

त॒मिति॑ त्रि—वृ॒तम् । ए॒व । वज्र॑म् । सं॒भृत्येति॑ सं—भृत्य॑ । भ्रातृ॑व्याय । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । स्तृ॒त्यै ।
कृ॒त्वाय॑ । सा । म॒हीम् । उ॒खाम् । इति॑ । नीति॑ । द॒धाति॑ । दे॒वता॑सु । ए॒व । ए॒नाम् । प्रतीति॑ । स्थाप॒-
यति॑ ॥ [३४] ॥

(तेनैव लोमभिः स मेते अभिचरत एकविंशतिश्च)

॥ ६ ॥

स॒प्तभिरिति॑ स॒प्त—भिः । धूप॑यति । स॒प्त । वै । शी॒रुष॑ण्याः । प्रा॒णा इति॑ प्र—अ॒नाः । शिरः॑ ।
ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । उ॒खा । शी॒रुष॑न्न । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ । प्रा॒णानिति॑ प्र—अ॒नान् । द॒धाति॑ ।
तस्मा॑त् । स॒प्त । शी॒रुष॑न्न । प्रा॒णा इति॑ प्र—अ॒नाः । अ॒श्वश॑केनेत्य॒श्व—श॑केन । धूप॑यति । प्रा॒जा-
प॒त्य इति॑ प्रा॒जा—प॒त्यः । वै । अ॒श्वः । स॒योनि॒त्वायेति॑ स॒योनि—त्वाय॑ । अ॒दितिः॑ । त्वा । इति॑ ।
आ॒ह । इ॒यम् । वै । अ॒दितिः॑ । अ॒दित्या॑ । ए॒व । अ॒दित्या॑म् । ख॒नति॑ । अ॒स्याः । अ॒क्रूर॑ङ्कारायेत्य॒-
क्रूरं—का॒राय॑ । न । हि । स्वः । स्वम् । हि॒नस्ति॑ । दे॒वानाम् । त्वा । प॒त्नीः । इति॑ । आ॒ह । दे॒वानाम् ।
३५ (५०) ॥ [३५] ॥ वै । ए॒ताम् । प॒त्नयः॑ । अ॒ग्रे । अ॒कुर्व॑न्न । ताभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । द॒धाति॑ ।
धि॒षणाः॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । वि॒द्याः । वै । धि॒षणाः॑ । वि॒द्याभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । अ॒भीति॑ । इ॒न्धे ।
ग्राः । त्वा । इति॑ । आ॒ह । छ॒न्दांसि॑ । वै । ग्राः । छ॒न्दाभिरिति॑ छ॒न्दः—भिः । ए॒व । ए॒नाम् ।
श्र॒पय॑ति । व॒रूत्र॑यः । त्वा । इति॑ । आ॒ह । हो॒त्राः । वै । व॒रूत्र॑यः । हो॒त्राभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् ।
प॒चति॑ । ज॒नयः॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । दे॒वानाम् । वै । प॒त्नीः । ३६ (५०) ॥ [३६] ॥ ज॒नयः॑ ।
ताभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒चति॑ । ष॒ड्भिरिति॑ षट्—भिः । प॒चति॑ । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुभिरित्यृ॒तु—
भिः । ए॒व । ए॒नाम् । प॒चति॑ । द्विः । प॒चन्तु॑ । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । द्विः । स॒व्व॒त्सर॑स्येति॑ सं—
व॒त्सर॑स्य । स॒स्यम् । प॒च्यते॑ । वा॒रुणी॑ । उ॒खा । अ॒भीष्टे॑त्य॒भि—इ॒ष्टा । मै॒त्रिया॑ । उपेति॑ । ए॒ति ।
शा॒न्त्यै । दे॒वः । त्वा । स॒विता॑ । उ॒दिति॑ । व॒पतु॑ । इति॑ । आ॒ह । स॒वितृ॑प्रसूत इति॑ स॒वितृ—प्र॒सूतः ।
ए॒व । ए॒नाम् । ब्र॒ह्मणा॑ । दे॒वता॑भिः । उ॒दिति॑ । व॒पति॑ । अप॑द्यमाना । पृ॒थिवि॑ । आ॒शाः । दि॒शः ।
ए॒ति । पू॒ण । ३७ (५०) ॥ [३७] ॥ इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दि॒शः । अनु॑ ।
वी॒ति । भा॒ति । उ॒दिति॑ । ति॒ष्ठ । बृ॒हती॑ । भ॒व । ऊ॒र्ध्वा । ति॒ष्ठ । ध्रु॒वा । त्वम् । इति॑ । आ॒ह । प्र॒ति-
ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । अ॒सुर्य॑म् । पा॒त्रम् । अ॒नाच्छृ॑ण्णमित्य॒ना—छृ॑ण्णम् । ए॒ति । छृ॑ण॒त्ति ।

देवत्रेति देव—त्रा । अकः । अजख्वीरेणेत्यज—ख्वीरेण । एति । छृणत्ति । परमम् । वै । एतत् । पयः । यत् । अजख्वीरमित्यज—ख्वीरम् । परमेण । एव । एनाम् । पयसा । एति । छृणत्ति । यजुषा । व्यावृत्त्या इति वि—आवृत्त्यै । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । एति । छृणत्ति । छन्दोभि-
रिति छन्दः—भिः । वै । एषा । क्रियते । छन्दोभिरिति छन्दः—भिः । एव । छन्दांसि । एति ।
छृणत्ति ॥ [३८] ॥

(आह देवानां वै पत्नीः पृणै षा षट् च)

॥ ७ ॥

★

एकविंशत्येत्येक—विंशत्या । माषैः । पुरुषशीर्षमिति पुरुष—शीर्षम् । अच्छ । एति ।
अमेद्ध्याः । वै । माषाः । अमेद्ध्यम् । पुरुषशीर्षमिति पुरुष—शीर्षम् । अमेद्ध्यैः । एव ।
अस्य । अमेद्ध्यम् । निरवदायेति निः—अवदाय । मेद्ध्यम् । कृत्वा । एति । हरति । एकविंश-
तिरित्येक—विंशतिः । भवन्ति । एकविंश इत्येक—विंशः । वै । पुरुषः । पुरुषस्य । आस्यै ।
वृद्धमिति वि—ऋद्धम् । वै । एतत् । प्राणैरिति प्र—अनैः । अमेद्ध्यम् । यत् । पुरुषशीर्ष-
मिति पुरुष—शीर्षम् । सप्तधेति सप्त—धा । वितृण्णामिति वि—तृण्णाम् । वल्मीकवपामिति
वल्मीक—वपाम् । प्रति । नीति । दधाति । सप्त । वै । शीर्षण्याः । प्राणा इति प्र—अनाः । प्राणै-
रिति प्र—अनैः । एव । एनत् । समिति । अर्द्धयति । मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य—त्वाय । यावन्तः ।
३९ (५०) ॥ [३९] ॥ वै । मृत्युबन्धव इति मृत्यु—बन्धवः । तेषाम् । यमः । आधिपत्यमि-
त्याधि—पत्यम् । परीति । इयाय । यमगाथाभिरिति यम—गाथाभिः । परीति । गायति । यमात् ।
एव । एनत् । वृद्धे । तिसृभिरिति तिसृ—भिः । परीति । गायति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः ।
एव । एनत् । लोकेभ्यः । वृद्धे । तस्मात् । गायते । न । देयम् । गाथा । हि । तत् । वृद्धे । अग्निभ्य
इत्यग्नि—भ्यः । पशून् । एति । लभते । कामाः । वै । अग्नयः । कामान् । एव । अवेति । रुन्धे ।
यत् । पशून् । न । आलभेतेत्या—लभेत । अनवरुद्धा इत्यनव—रुद्धाः । अस्य । ४० (५०)
॥ [४०] ॥ पशवः । स्युः । यत् । पर्यग्निकृतानिति पर्यग्नि—कृतान् । उथ्सृजेदित्युत्—सृजेत् ।
यज्ञवेशसमिति यज्ञ—वेशसम् । कुर्यात् । यत् । सङ्स्थापयेदिति सं—स्थापयेत् । यातयामानीति
यात—यामानि । शीर्षाणि । स्युः । यत् । पशून् । आलभेत इत्या—लभेत । तेन । एव । पशून् ।

अवेति। रुन्धे। यत्। पर्यग्निकृतानिति पर्यग्नि—कृतान्। उथ्सृजतीत्युत्—सृजति। शीर्ष्णाम्।
 अयातयामत्वायेत्ययातयाम—त्वाय। राजापत्येनेति प्राजा—पत्येन। समिति। स्थापयति।
 यज्ञः। वै। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। यज्ञे। एव। यज्ञम्। प्रतीति। स्थापयति। प्रजापति-
 रिति प्रजा—पतिः। प्रजा इति प्र—जाः। असृजत। सः। रिरिचानः। अमन्यत। सः। एताः।
 आप्रीरित्या—प्रीः। अपश्यत्। ताभिः। वै। सः। मुखतः। ४१ (५०) ॥ [४१] ॥ आत्मानम्।
 एति। अप्रीणीत। यत्। एताः। आप्रिय इत्या—प्रियः। भवन्ति। यज्ञः। वै। प्रजापतिरिति
 प्रजा—पतिः। यज्ञम्। एव। एताभिः। मुखतः। एति। प्रीणाति। अपरिमितछन्दस इत्यपरि-
 मित—छन्दसः। भवन्ति। अपरिमित इत्यपरि—मितः। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। प्रजाप-
 तेरिति प्रजा—पतेः। आप्त्यै। ऊनातिरिक्ता इत्यून—अतिरिक्ताः। मिथुनाः। प्रजात्या इति प्र—
 जात्यै। लोमशम्। वै। नाम। एतत्। छन्दः। प्रजापतेरिति प्रजा—पतेः। पशवः। लोमशाः।
 पशून्। एव। अवेति। रुन्धे। सर्वाणि। वै। एताः। रूपाणि। सर्वाणि। रूपाणि। अग्नौ। चित्यै।
 क्रियन्ते। तस्मात्। एताः। अग्नेः। चित्यस्य। ४२ (५०) ॥ [४२] ॥ भवन्ति। एकविंशति-
 मित्येक—विंशतिम्। सामिधेनीरिति सां—इधेनीः। अन्विति। आह। रुक्। वै। एकविंश
 इत्येक—विंशः। रुचम्। एव। गच्छति। अथो इति। प्रतिष्ठामिति प्रति—स्थाम्। एव। प्रति-
 ष्ठेति प्रति—स्था। हि। एकविंश इत्येक—विंशः। चतुर्विंशतिमिति चतुः—विंशतिम्।
 अन्विति। आह। चतुर्विंशतिरिति चतुः—विंशतिः। अर्द्धमासा इत्यर्द्ध—मासाः। सव्व-
 थ्सर इति सं—वथ्सरः। सव्वथ्सर इति सं—वथ्सरः। अग्निः। वैश्वानरः। साख्यादिति स—
 अख्यात्। एव। वैश्वानरम्। अवेति। रुन्धे। पराचीः। अन्विति। आह। पराङ्। इव। हि। सुवर्ग
 इति सुवः—गः। लोकः। समाः। त्वा। अग्ने। ऋतवः। वर्द्धयन्तु। इति। आह। समाभिः।
 एव। अग्निम्। वर्द्धयति। ४३ (५०) ॥ [४३] ॥ ऋतुभिरित्युत्—भिः। सव्वथ्सरमिति सं—
 वथ्सरम्। विश्वाः। एति। भाहि। प्रदिश इति प्र—दिशः। पृथिव्याः। इति। आह। तस्मात्।
 अग्निः। सर्वाः। दिशः। अनु। वीति। भाति। प्रतीति। औहताम्। अश्विना। मृत्युम्। अस्मात्।
 इति। आह। मृत्युम्। एव। अस्मात्। अपेति। नुदति। उदिति। वयम्। तमसः। परीति। इति।
 आह। पाप्मा। वै। तमः। पाप्मानम्। एव। अस्मात्। अपेति। हन्ति। अगन्म। ज्योतिः।

उत्तममित्युत्—तमम्। इति। आह। असौ। वै। आदित्यः। ज्योतिः। उत्तममित्युत्—तमम्।
आदित्यस्य। एव। सायुज्यम्। गच्छति। न। सव्वत्सर इति सं—वत्सरः। तिष्ठति। न। अस्य।
श्रीः। तिष्ठति। यस्य। एताः। क्रियन्ते। ज्योतिष्मतीम्। उत्तमामित्युत्—तमाम्। अन्विति।
आह। ज्योतिः। एव। अस्मै। उपरिष्ठात्। दधाति। सुवर्गस्येति सुवः—गस्य। लोकस्य। अनु-
ख्यात्या इत्यनु—ख्यात्यै ॥ [४४] ॥

(यावन्तो ऽस्य मुखतश्चित्यस्य वर्द्धय त्यादित्यो ऽष्टाविंशतिश्च)

॥ ८ ॥

★

षड्भिरिति षट्—भिः। दीर्खयति। षट्। वै। ऋतवः। ऋतुभिरित्युत्—भिः। एव। एनम्।
दीर्खयति। सप्तभिरिति सप्त—भिः। दीर्खयति। सप्त। छन्दांसि। छन्दोभिरिति छन्दः—भिः।
एव। एनम्। दीर्खयति। विश्वे। देवस्य। नेतुः। इति। अनुष्टुभेत्यनु—स्तुभा। उत्तमयेत्युत्—
तमया। जुहोति। वाक्। वै। अनुष्टुबित्यनु—स्तुप्। तस्मात्। प्राणानामिति प्र—अनानाम्।
वाक्। उत्तमेत्युत्—तमा। एकस्मात्। अखरात्। अनाप्तम्। प्रथमम्। पदम्। तस्मात्। यत्।
वाचः। अनाप्तम्। तत्। मनुष्याः। उपेति। जीवन्ति। पूर्णया। जुहोति। पूर्णः। इव। हि।
प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। ४५ (५०) ॥ [४५] ॥ प्रजापतेरिति प्रजा—पतेः। आप्त्यै। न्यून-
येति नि—ऊनया। जुहोति। न्यूनादिति नि—ऊनात्। हि। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। प्रजा
इति प्र—जाः। असृजत। प्रजानामिति प्र—जानाम्। सृष्ट्यै। यत्। अर्चिषि। प्रवृज्यादिति प्र—
वृज्यात्। भूतम्। अवेति। रुन्धीत्। यत्। अङ्गरेषु। भविष्यत्। अङ्गरेषु। प्रेति। वृणक्ति।
भविष्यत्। एव। अवेति। रुन्धे। भविष्यत्। हि। भूयः। भूतात्। द्वाभ्याम्। प्रेति। वृणक्ति।
द्विपादिति द्वि—पात्। यजमानः। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। ब्रह्मणा। वै। एषा। यजुषा।
संभृतेति सं—भृता। यत्। उखा। सा। यत्। भिद्येत। आर्तिम्। एति। ऋच्छेत्। ४६ (५०)
॥ [४६] ॥ यजमानः। हन्येत। अस्य। यज्ञः। मित्र। एताम्। उखाम्। तप। इति। आह।
ब्रह्म। वै। मित्रः। ब्रह्मन्। एव। एनाम्। प्रतीति। स्थापयति। न। आर्तिम्। एति। ऋच्छति।
यजमानः। न। अस्य। यज्ञः। हन्यते। यदि। भिद्येत। तैः। एव। कपालैः। समिति। सृजेत्।
सा। एव। ततः। प्रायश्चित्तिः। यः। गतश्रीरिति गत—श्रीः। स्यात्। मथित्वा। तस्य। अवेति।

द॒ह्यात् । भू॒तः । वै । ए॒षः । सः । स्वा॒म् । ४७ (५०) ॥ [४७] ॥ दे॒वता॑म् । उ॒पेति॑ । ए॒ति ।
यः । भू॒तिका॑म् इति॑ भू॒ति—का॒म् । स्यात् । यः । उ॒खायै॑ । सं॒भवे॒दिति॑ सं—भवे॑त् । सः । ए॒व ।
तस्य॑ । स्यात् । अ॒तः । हि । ए॒षः । सं॒भव॒तीति॑ सं—भव॑ति । ए॒षः । वै । स्व॒यंभू॑रिति॑ स्व॒यं—भूः ।
नाम॑ । भव॑ति । ए॒व । यम् । का॒मये॑त् । भ्रातृ॒व्यम् । अ॒स्मै । ज॒नये॑यम् । इति॑ । अ॒न्यतः॑ । तस्य॑ ।
आ॒हृत्ये॒त्या—हृ॒त्य । अवे॑ति । द॒ह्यात् । सा॒ख्यादि॑ति॑ स—अ॒ख्यात् । ए॒व । अ॒स्मै । भ्रातृ॒व्यम् ।
ज॒नय॑ति । अ॒ंबरी॑षात् । अ॒न्नका॑मस्ये॒त्यन्न—का॒मस्य॑ । अवे॑ति । द॒ह्यात् । अ॒ंबरी॑षे । वै । अ॒न्नम् ।
भ्रि॒यते । स॒योनी॑ति॑ स—यो॒नि । ए॒व । अ॒न्नम् । ४८ (५०) ॥ [४८] ॥ अवे॑ति । रु॒न्धे । मु॒ञ्जान् ।
अवे॑ति । द॒धाति॑ । ऊ॒र्क् । वै । मु॒ञ्जाः । ऊ॒र्जम् । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ ।
नि॒लाय॑त । सः । कु॒मुक॑म् । प्रे॒ति । अ॒विश॑त् । कु॒मुक॑म् । अवे॑ति । द॒धाति॑ । यत् । ए॒व । अ॒स्य ।
तत्र॑ । न्य॒क्तमि॑ति॑ नि—अ॒क्तम् । तत् । ए॒व । अवे॑ति । रु॒न्धे । आ॒ज्ये॑न । स॒मिति॑ । यौ॒ति । ए॒तत् ।
वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒यम् । धा॒म । यत् । आ॒ज्यम् । प्रि॒येण॑ । ए॒व । ए॒नम् । धा॒म्ना । स॒मिति॑ । अ॒र्द्धय॑ति ।
अथो॑ इति॑ । ते॒जसा॑ । ४९ (५०) ॥ [४९] ॥ वै॒कङ्क॑तीम् । ए॒ति । द॒धाति॑ । भाः । ए॒व । अवे॑ति ।
रु॒न्धे । श॒मीम॑यीमि॒ति श॒मी—म॑यीम् । ए॒ति । द॒धाति॑ । शा॒न्त्यै । सी॒द । त्वम् । मा॒तुः । अ॒स्याः ।
उ॒पस्थ॑ इत्यु॒प—स्थे । इति॑ । ति॒सृभिरि॑ति॑ ति॒सृ—भिः । जा॒तम् । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठते॑ । त्र॒यः । इ॒मे ।
लो॒काः । ए॒षु । ए॒व । लो॒केषु॑ । आ॒विद॑मित्या॒—वि॒दम् । ग॒च्छति॑ । अथो॑ इति॑ । प्रा॒णानि॑ति॑ प्र—
अ॒नान् । ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते ॥ [५०] ॥

(प्रजापतिर् ऋच्छेथ स्वा मेवान्नं तेजसा चतुस्त्रिंशच्च)

॥ ९ ॥

न । ह । स्म । वै । पु॒रा । अ॒ग्निः । अ॒पर॑शुवृ॒क्णमि॒त्यपर॑शु—वृ॒क्णम् । द॒हति॑ । तत् । अ॒स्मै ।
प्र॒यो॒ग इति॑ प्र—यो॒गः । ए॒व । ऋ॒षिः । अ॒स्वद॑यत् । यत् । अ॒ग्ने । या॒नि । का॒नि । च । इति॑ ।
स॒मिध॑मि॒ति सं—इ॒धम् । ए॒ति । द॒धाति॑ । अ॒पर॑शुवृ॒क्णमि॒त्यपर॑शु—वृ॒क्णम् । ए॒व । अ॒स्मै । स्व॒द॒य॑ति ।
सर्व॑म् । अ॒स्मै । स्व॒द॒ते । यः । ए॒वम् । वे॒द । औ॒दु॒ंबरी॑म् । ए॒ति । द॒धाति॑ । ऊ॒र्क् । वै । उ॒दु॒ं॒ब॒रः ।
ऊ॒र्जम् । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा—प॒तिः । अ॒ग्निम् । अ॒सृज॑त् ।
तम् । सृ॒ष्टम् । र॒ख्वा॑सि । ५१ (५०) ॥ [५१] ॥ अ॒जिघा॑स॒न्न । सः । ए॒तत् । रा॒ख्वो॒घ्नमि॑ति॑

राख्वः—घ्नम्। अपश्यत्। तेन। वै। सः। रखांसि। अपेति। अहत। यत्। राख्वोघ्नमिति
 राख्वः—घ्नम्। भवति। अग्नेः। एव। तेन। जातात्। रखांसि। अपेति। हन्ति। आश्वत्थीम्।
 एति। दधाति। अश्वत्थः। वै। वनस्पतीनाम्। सपत्नसाह इति सपत्न—साहः। विजित्या इति
 वि—जित्यै। वैकङ्कतीम्। एति। दधाति। भाः। एव। अवेति। रुन्धे। शमीमयीमिति शमी—
 मयीम्। एति। दधाति। शान्त्यै। सशितमिति सं—शितम्। मे। ब्रह्म। उदिति। एषाम्। बाहू
 इति। अतिरम्। इति। उत्तमे इत्युत्—तमे। औदुबरी इति। ५२ (५०) ॥ [५२] ॥ वाचयति।
 ब्रह्मणा। एव। ख्वत्रम्। समिति। श्यति। ख्वत्रेण। ब्रह्म। तस्मात्। ब्राह्मणः। राजन्यवानिति
 राजन्य—वान्। अतीति। अन्यम्। ब्राह्मणम्। तस्मात्। राजन्यः। ब्राह्मणवानिति ब्राह्मण—
 वान्। अतीति। अन्यम्। राजन्यम्। मृत्युः। वै। एषः। यत्। अग्निः। अमृतम्। हिरण्यम्।
 रुक्मम्। अन्तरम्। प्रतीति। मुञ्चते। अमृतम्। एव। मृत्योः। अन्तः। धत्ते। एकविंशतिनि-
 र्बाध इत्येकविंशति—निर्बाधः। भवति। एकविंशतिरित्येक—विंशतिः। वै। देवलोका इति
 देव—लोकाः। द्वादश। मासाः। पञ्च। ऋतवः। त्रयः। इमे। लोकाः। असौ। आदित्यः। ५३
 (५०) ॥ [५३] ॥ एकविंश इत्येक—विंशः। एतावन्तः। वै। देवलोका इति देव—लोकाः।
 तेभ्यः। एव। भ्रातृव्यम्। अन्तः। एति। निर्बाधैरिति निः—बाधैः। वै। देवाः। असुरान्। निर्बाध
 इति निः—बाधे। अकुर्वत्। तत्। निर्बाधानामिति निः—बाधानाम्। निर्बाधत्वमिति निर्बाध—
 त्वम्। निर्बाधीति निः—बाधी। भवति। भ्रातृव्यान्। एव। निर्बाध इति निः—बाधे। कुरुते।
 सावित्रिया। प्रतीति। मुञ्चते। प्रसूत्या इति प्र—सूत्यै। नक्तोषासा। इति। उत्तरयेत्युत्—तरया।
 अहोरात्राभ्यामित्यहः—रात्राभ्याम्। एव। एनम्। उदिति। यच्छते। देवाः। अग्निम्। धारयन्न।
 द्रविणोदा इति द्रविणः—दाः। इति। आह। प्राणा इति प्र—अनाः। वै। देवाः। द्रविणोदा इति
 द्रविणः—दाः। अहोरात्राभ्यामित्यहः—रात्राभ्याम्। एव। एनम्। उद्यत्येतुत्—यत्य। ५४ (५०)
 ॥ [५४] ॥ प्राणैरिति प्र—अनैः। दाधार। आसीनः। प्रतीति। मुञ्चते। तस्मात्। आसीनाः।
 प्रजा इति प्र—जाः। प्रेति। जायन्ते। कृष्णाजिनमिति कृष्ण—अजिनम्। उत्तरमित्युत्—तरम्।
 तेजः। वै। हिरण्यम्। ब्रह्म। कृष्णाजिनमिति कृष्ण—अजिनम्। तेजसा। च। एव। एनम्।
 ब्रह्मणा। च। उभयतः। परीति। गृह्णाति। षडुद्याममिति षट्—उद्यामम्। शिक्यम्। भवति।

षट्। वै। ऋतवः। ऋतुभिरित्यूतु—भिः। एव। एनम्। उदिति। यच्छते। यत्। द्वादशोद्या-
ममिति द्वादश—उद्यामम्। सव्वथ्सरेणेति सं—वथ्सरेण। एव। मौञ्जम्। भवति। ऊर्कः। वै।
मुञ्जाः। ऊर्जा। एव। एनम्। समिति। अर्द्धयति। सुपर्ण इति सु—पर्णः। असि। गरुत्मान्।
इति। अवेति। ईरुषते। रूपम्। एव। अस्य। एतत्। महिमानम्। व्याचष्ट इति वि—आचष्टे।
दिवम्। गच्छ। सुवः। पत। इति। आह। सुवर्गमिति सुवः—गम्। एव। एनम्। लोकम्।
गमयति ॥ [५५] ॥

(रख्वाङ्गस्यौ दुर्बरी आदित्य उद्यत्य सं चतुर्विंशतिश्च)

॥ १० ॥

★

समिद्ध इति सं—इद्धः। अञ्जन्न। कृदरम्। मतीनाम्। घृतम्। अग्ने। मधुमदिति मधु—
मत्। पिन्वमानः॥ वाजी। वहन्न। वाजिनम्। जातवेद इति जात—वेदः। देवानाम्। वरुषे।
प्रियम्। एति। सधस्थमिति सध—स्थम्॥ घृतेन। अञ्जन्न। समिति। पथः। देवयानानिति देव—
यानान्। प्रजानन्निति प्र—जानन्न। वाजी। अपीति। एतु। देवान्॥ अन्विति। त्वा। सप्ते। प्रदिश
इति प्र—दिशः। सचन्ताम्। स्वधामिति स्व—धाम्। अस्मै। यजमानाय। धेहि॥ ईड्यः। च।
असि। वन्द्यः। च। वाजिन्न। आशुः। च। असि। मेद्ध्यः। च। सप्ते॥ अग्निः। त्वा। ५६
(५०) ॥ [५६] ॥ देवैः। वसुभिरिति वसु—भिः। सजोषा इति स—जोषाः। प्रीतम्। वह्निम्।
वहतु। जातवेदा इति जात—वेदाः॥ स्तीर्णम्। बरुहिः। सुष्टरीमेति सु—स्त्रीम्। जुषाणा।
उरु। पृथु। प्रथमानम्। पृथिव्याम्॥ देवेभिः। युक्तम्। अदितिः। सजोषा इति स—जोषाः।
स्योनम्। कृण्वाना। सुविते। दधातु॥ एताः। उ। वः। सुभगा इति सु—भगाः। विश्वरूपा इति
विश्व—रूपाः। वीति। परुषोभिरिति परुषः—भिः। श्रयमाणाः। उदिति। आतैः॥ ऋष्याः।
सतीः। कवषः। शुभमानाः। द्वारः। देवीः। सुप्रायणा इति सु—प्रायणाः। भवन्तु॥ अन्तरा।
मित्रावरुणेति मित्रा—वरुणा। चरन्ती इति। मुखम्। यज्ञानाम्। अभीति। सव्विदाने इति सं—
विदाने॥ उषासा। वाम्। ५७ (५०) ॥ [५७] ॥ सुहिरण्ये इति सु—हिरण्ये। सुशिल्पे इति
सु—शिल्पे। ऋतस्य। योनौ। इह। सादयामि॥ प्रथमा। वाम्। सरथिनेति स—रथिना। सुव-
र्णेति सु—वर्णा। देवौ। पश्यन्तौ। भुवनानि। विश्वा॥ अपिप्रयम्। चोदना। वाम्। मिमाना।

हो॒ता॒रा । ज्यो॒तिः । प्र॒दि॒शेति॑ प्र—दि॒शा । दि॒शन्ता॑ ॥ आ॒दि॒त्यैः । नः । भा॒र॒ती । व॒ष्टु । य॒ज्ञम् ।
 सर॑स्वती । स॒ह । रु॒द्रैः । नः । आ॒वी॒त् ॥ इ॒डा । उप॑हू॒तेत्युप॑—हू॒ता । वसु॑भि॒रिति॑ वसु—भिः ।
 स॒जोषा॑ इति॑ स—जोषाः । य॒ज्ञम् । नः । दे॒वीः । अ॒मृते॑षु । ध॒त्त ॥ त्वष्टा॑ । वी॒रम् । दे॒वका॑म॒मिति॑
 दे॒व—का॑मम् । ज॒जान॑ । त्वष्टुः । अ॒र्वा । जा॒यते॑ । आ॒शुः । अ॒श्वः ॥ [५८] ॥ त्वष्टा॑ । इ॒दम् ।
 वि॒श्वम् । भुव॑नम् । ज॒जान॑ । ब॒होः । क॒र्ता॒रम् । इ॒ह । य॒ख्वि । हो॒तः ॥ अ॒श्वः । घृ॒तेन॑ । त्म॒न्या ।
 स॒म॒क्त इति॑ सं—अ॒क्तः । उपे॑ति । दे॒वान् । ऋ॒तु॒श इत्यृ॑तु—शः । पा॒थः । ए॒तु ॥ वन॑स्पतिः । दे॒व—
 लो॒कमिति॑ दे॒व—लो॒कम् । प्र॒जा॒न॒न्निति॑ प्र—जा॒न॒न्न । अ॒ग्नि॒ना । ह॒व्या । स्व॒दि॒तानि॑ । व॒ख्वत् ॥
 प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तेः । तप॑सा । वा॒वृ॒धा॒नः । स॒द्यः । जा॒तः । द॒धिषे॑ । य॒ज्ञम् । अ॒ग्ने ॥ स्वाहा॑—
 कृ॒ते॒नेति॑ स्वाहा॑—कृ॒ते॒न । ह॒विषा॑ । पु॒रो॒गा इति॑ पु॒रः—गाः । या॒हि । सा॒द्भ्या । ह॒विः । अ॒द॒न्तु ।
 दे॒वाः ॥ [५९] ॥

(अ॒ग्नि॒ष्ट्वा वा॒ म॒श्वो द्वि॒च॒त्वारि॑श्श॒च)

॥ ११ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
११	५९

ॐ